

CURTEA EUROPEANA A DREPTURILOR OMULUI

CAZUL L.C.B. c. REGATULUI UNIT

(14/1997/798/1001)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

9 iunie 1998

Această hotărîre poate fi subiect al revizuirii editoriale, înainte de apariția versiunii sale definitive în *Culegerea de hotărîri și decizii* 1998, editată de către Carl Heymanns Verlag KG (Luxemburger Straße 449, D-50939 Cologne), care, de asemenea, s-a angajat să o difuzeze, în unele țări, în colaborare cu agențiile de vânzare care figurează în lista de pe verso.

Lista agențiilor de vânzare

Belgia: Edificiile Emile Bruylant (strada Regenței 67, B-1000 Bruxelles)

Luxembourg: Librăria Promocultura (strada Duchschler (piața Parisului), B.P. 1142, L-1011 Luxembourg-Gară)

Olanda: B.V. Juridische Boekhandel & Antiquariaat A. Jongbloed & Zoon (Noordeinde 39, NL-2514 GC Haga)

L.C.B. c. Regatului Unit
Hotărârea din 9 iunie 1998
Rezumat¹
Hotărâre pronunțată de către o Cameră

Regatul Unit - incapacitatea de a lua măsuri cu privire la copilul unui militar care a participat la testele nucleare efectuate pe Insula Christmas.

1. ARTICOLUL 2

A. Obiectul cauzei sub aspectul articolului 2

Plângerea privind incapacitatea de a monitoriza gradul de expunere a tatălui la radiație nu a fost înaintată Comisiei spre examinare și s-a bazat pe evenimentele care au avut loc înaintea adoptării declarațiilor cu privire la articolele 25 și 46.

Concluzie: Comisia nu dispune de jurisdicție de a examina această plângere (în unanimitate).

B. Incapacitatea de a lua măsuri vizavi de reclamantă

Articolul 2 paragraful 1 impune Statului obligațiunea de a adopta măsuri adecvate pentru a proteja viețile persoanelor aflate sub jurisdicția sa.

Nu se știe cu certitudine dacă tatăl reclamantei a fost expus unui nivel înalt de radiație – măsurările efectuate recent nu confirmă faptul că radiația ar fi atins un nivel periculos în zonele unde soldații erau postați – între anii 1966 și 1970, autoritățile de stat ar fi putut, în mod rezonabil, dispune de informații relevante.

Statul era obligat să avertizeze părinții reclamantei și să supravegheze starea ei de sănătate numai în cazul în care exista probabilitatea ca expunerea la radiației a tatălui ar fi expună pericolului sănătatea reclamantei - o legătura accidentală între expunerea tatălui la radiație și leucemia la copil nu a fost stabilit - nici o obligațiune de a lua măsuri cu privire la reclamantă.

Concluzie : nu a avut loc nici o încălcare (în unanimitate).

II. ARTICOLUL 3 DIN CONVENȚIE

Nu a avut loc violarea articolului pentru motivele invocate în conformitate cu articolul 2.

Concluzie: nu a avut loc nici o încălcare (în unanimitate).

III. ARTICOLELE 8 ȘI 13 DIN CONVENȚIE

Plângerile privind incapacitatea de a monitoriza expunerea tatălui la radiație și reținerea măsurărilor nivelurilor de radiație nu au fost înaintate Comisiei spre examinare.

În principiu, este la latitudinea Curții de a examina plângerea cu privire la incapacitatea de a adopta măsuri vizavi de reclamantă din perspectiva articolului 8 – inutil din moment ce nici o problemă distinctă nu a fost ridicată.

Concluzie: Curtea nu dispune de jurisdicția de a examina plângerile care vizează incapacitatea Statului de a evalua gradul în care tatăl a fost expus radiației și reținerea informațiilor privind nivelurilor de radiație (în unanimitate); nu este necesar de a examina plângerea privind incapacitatea de a adopta măsuri cu privire la reclamantă (în unanimitate).

¹ Acest sumar este realizat de către grefier și nu este obligatoriu pentru Curte/

Jurisprudența Curții la care s-a făcut referință
25.2.1997, Findlay c. Regatului Unit; 19.2.1998, Guerra și Alții c. Italiei

În cauza L.C.B împotriva Regatului Unit¹,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului, întrunită în plen în conformitate cu Articolul 43 din Convenție Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului („Convenția”) și cu dispozițiile relevante ale Regulamentului Curții A², în Cameră formată din următorii judecători:

dl R. Bernhardt, președinte,
dl F. Gölcüklü,
dl F. Matscher,
dl I. Foighel,
Sir John Freeland,
dl M. A. Lopes Rocha,
dl B. Repik,
dl K. Jungwiert,
dl J. Casadevall,

și, de asemenea dl H. Pertzold, grefier, și dl P.J. Mahoney, grefier adjunct,
după deliberarea care a avut loc în camera de consiliu, la data de 29 noiembrie 1997, 3 februarie și 21 mai 1998,
pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această ultimă dată:

PROCEDURA

1. Cazul a fost deferit Curții de către Comisia Europeană a Drepturilor Omului („Comisia”) la 22 ianuarie 1997, în termenul de trei luni prevăzut de articolul 32 § 1 și articolul 47 din Convenție. La origine se află cererea (nr. 23413/94) formulată împotriva Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, prin care Comisia fusese sesizată în temeiul articolului 25 de către o cetățeană a Regatului Unit, dna L.C.B., la data de 21 aprilie 1993.

Cererea Comisiei face trimitere la dispozițiile articolelor 44 și 48 și la declarația prin care Regatul Unit a recunoscut jurisdicția obligatorie a Curții (articolul 46). Obiectul plîngerii a fost obținerea unei decizii prin care să se stabilească, dacă în funcție de situația de fapt, statul pârât a încălcat exigențele Articolelor 2 și 3 din Convenție.

2. Ca urmare a anchetei desfășurate în conformitate cu Regula 33 §3 (d) din Regulamentul Curții A, reclamanta și-a exprimat dorința de a participa la audiere în fața Curții și a desemnat un avocat care urma s-o reprezinte (Regula 30). La 27 februarie 1997, președintele Curții, dl R. Ryssdal, l-a autorizat pe acest avocat să reprezinte reclamanta în pofida faptului că nu avea viză de reședință în nici unul din Statele Contractante (Regula 30 paragraful 1), și, de asemenea, în scopul procedurii în fața Curții a permis ca cererea ei să fie cunoscută sub inițialele L.C.B.

3. Camera, care urma să se constituie, includea *ex officio* pe Sir John Freeland, judecător ales din partea Regatului Unit (articolul 43 din Convenție) și pe președintele Curții (Regula 21 § 3 (b)). La 21 februarie 1997, în prezența Grefierului, Președintele Curții a tras la sorți numele celorlalți

¹ Notă de la Grefier:

Cazul are numărul 14/1997/798/1001. Primul număr indică poziția cazului pe lista cazurilor deferite Curții în anul relevant, iar al doilea număr anul în care cazul a fost deferit. Ultimele două numere indică, respectiv, poziția cazului pe lista cazurilor înaintate Curții de la înființarea acesteia și pe lista respectivelor cereri către Comisie.

² Regulamentul A se aplică la toate cazurile deferite Curții înainte de intrarea în vigoare a Protocolului nr. 9 (P9) și ulterior numai cazurilor care vizează statele angajate în acest Protocol (P9). Ele corespund Regulamentului care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1983, amendat ulterior cu câteva ocazii.

șapte membri, și anume, dl F. Gölcüklü, dl F. Matscher, dl B. Walsh, dl I. Foighel, dl B. Repik, dl. K. Jungwiert și dl J. Casadevall (articolul 43 *in fine* din Convenție și Regula 21 paragraful 5).

4. Domnul Ryssdal, în calitate de Președinte al Camerei (Regula 21§ 6), acționând prin grefier, s-a consultat cu Agentul Guvernamental („Guvernul”), Delegatul Comisiei și avocatul reclamantilor cu privire la organizarea procesului (Regulele 37 § 1 și 38). În conformitate cu ordinul emis în consecință la 25 martie 1887, grefierul a primit memoriile reclamantei și a guvernului la 2 octombrie 1997.

5. La 31 octombrie 1997, la solicitarea Președintelui reclamanta a prezentat suplimentar observații scrise (Regula 37 paragraful 1 *in fine*), care au fost primite de către grefier la 18 noiembrie 1997.

6. La 21 noiembrie 1997, dl R. Bernhardt, vice președintele Curții, l-a înlocuit pe dl Ryssdal în calitate de Președinte al Camerei, care nu a putut participa în continuare la examinarea cauzei (Regula 21 paragraful 5).

7. În conformitate cu decizia Președintelui, la data de 26 noiembrie 1997 a avut loc audierea publică la Palatul Drepturilor Omului de la Strasbourg. Curtea a ținut înainte a ședință preliminară.

În fața Curții s-au prezentat:

(a) din partea guvernului

dl M. Eaton, Biroul

dl J. Eadie,

dl N. Lavender,

dna J. Alexander, Ministerul Apărării,

dl T. Wilson, Ministerul Apărării,

dl D. Smith, Departamentul Securității Sociale,

dr C. Sharp, Comitetul Național pentru Protecția Radiologică

(b) din partea Comisiei

dna J. Liddy,

(c) din partea reclamantei

dl I. Anderson, avocat

Curtea a audiat declarațiile dnei Liddy, dlui Anderson și dlui Eadie.

8. La 2 decembrie 1997, la solicitarea Camerei, Guvernul a prezentat observațiile scrise (Regula 71 paragraful 1 *in fine*), care au fost primite de către grefier la 30 ianuarie 1998. Argumentele în răspuns au fost primite la 9 martie 1998.

9. Ulterior, dl M.A. Lopes Rocha, judecător de rezervă, l-a înlocuit pe dl Walsh în calitate de membru al Camerei, care decedase (Regula 22 paragraful 1).

ÎN FAPT

A. Testele nucleare efectuate pe insula Christmas

10. Între anii 1952 și 1967, Regatul Unit a efectuat un număr de teste atmosferice a armelor nucleare în oceanul pacific și Maralinga, Australia, implicând aproape 20,000 de soldați. Aceste

teste au inclus și seriile „Grapple Y” și „Grapple Z” de șase detonatii care au fost efectuate pe teritoriul insulei Christmas și în oceanul pacific (noiembrie 1957-septembrie 1958) a armelor cu o putere de câteva ori mai mare decât cele detonate la Hiroshima și Nagasaki.

11. În timpul testelor de pe insula Christma militarii aflați în serviciu am primit ordinul de a se alinia în spațiu deschis, să se orienteze în direcția opusă exploziilor/să stea cu spatele la explozii, cu ochii închiși și acoperiți timp de 20 de secunde după producerea exploziei.

Reclamantul a pretins că scopul acestei proceduri a fost de a expune în mod intenționat soldații la radiație pentru scopuri experimentale. Guvernul a negat această acuzație și a declarat că la epoca testelor în litigiu se considera că militarii se aflau la o distanță suficient de mare de la epicentrul detonărilor pentru a evita expunerea lor la un nivel periculos de radiație și că scopul procedurii de aliniere era de a asigura protecția vederii lor și de a preveni alte traume fizice cauzate de materialul care s-a răspândit la explozie.

B. Circumstanțele particulare a cauzei reclamantei

12. Dat fiind că tatăl reclamantei își făcea serviciul militar în calitate de asistent de aprovizionare în Aviația Militară Regală, el era prezent în timpul a patru teste nucleare efectuate pe insula Christmas în anii 1957 și 1958. De asemenea, el a participat în programul de curățare implementat posterior testelor efectuate.

13. Reclamanta s-a născut în 1966. În anul 1970 a fost diagnosticată cu leucemie, o maladie canceroasă a organelor care produc sânge. În fișele ei de admitere la spital, în rubrica „Rezumatul factorilor posibili care au cauzat maladia”, este specificat „Tatăl-expunere la radiație”.

14. Reclamantei i s-a administrat tratament de chimeoterapie care a durat până ce ea a tins vârsta de 10 ani. Din cauza bolii și a tratamentului asociat, ea nu a reușit să parcurgă o jumătate din programul școlar primar și era incapabilă să participe la activitățile sportive și la alte activități caracteristice perioadei de copilărie.

15. În decembrie 1992, reclamanta a aflat de existența unui raport elaborat de către Asociația Britanică a Veteranilor privind testele nucleare („BNTVA”), care indica un grad înalt de incidență a bolilor canceroase, inclusiv leucemia, cu care au fost diagnosticați copiii veteranilor care și-au satisfăcut serviciul militar pe insula Christmas. Reclamanta este membră a acestei asociații.

16. Ea este în continuarea supusă unor controluri medicale regulate și se teme să aibă copii din cauza predispoziției genetice la leucemie.

II. DREPTUL INTERN ȘI PRACTICA APLICABILĂ

Reay și Hope c. de British Nuclear Fuels PLC

17. În 1983, un grup independent consultativ, condus de Sir Douglas Black, a fost creat în Regatul Unit cu scopul de a investiga rapoartele privind numărului excesiv de mare de copii care au contractat leucemia în zonele adiacente reactorului de putere nucleară din Sellafield (în trecut numit Windscale), localitate situată în nordul Angliei. Grupul a confirmat faptul că nivelul de îmbolnăvire de leucemie a copiilor în regiune în cauză era mai înalt decât în alte regiuni, dar nu a fost capabil să stabilească și cauza acestei dispoziții. Unul din membrii grupului, dr. Martin Gardner, a realizat în continuare trei studii a acestui fenomen. Cel de-al treilea studiu, publicat la 17 februarie 1990 („the Gardner Report”), a constatat o asociere statistică între incidența leucemiei la copii din orașul Seascale, situat în apropierea localității Sellafield, și dozele înregistrate relativ înalte de radiației externe primite de către tații lor în timp ce erau angajați la centrala electrică nucleară anterior conceperii copiilor.

18. Ca urmare a publicării raportului în cauză, două cazuri au fost instituite împotriva autorităților responsabile pentru reactorul de la Sellafield de către reclamanții care au contractat leucemia și limfoma non-Hodgkin respectiv, pretinzând că angajarea taților lor la centrala de la Sellafield a cauzat maladia de care sufereau. Cele două cazuri au fost audiate simultan de Curtea Supremă de Justiție din Londra, în decurs de nouăzeci de zile între lunile octombrie 1992 și iunie 1993. Mai mult de treizeci de martori experți au depus depoziții verbale în fața instanței și au fost prezentate aproximativ o sută de rapoarte, inițial fiind orientate la întrebarea dacă asocierea statistică constatată de către dr Gardner poate fi acceptată fără rezerve și a fost direct accidentală/ocazională, după cum au pretins reclamanții.

19. Hotărârea a fost pronunțată de dl Justice French la 8 octombrie 1993. El a constatat, printre altele, că Raportului lui Gardner este „un studiu bun, adecvat realizat/desfășurat și prezentat”. Oricum, anumite critici de ordin tehnic aduse la adresa lui erau capabile de a diminua încrederea în concluziile adoptate și de a evidenția necesitatea de a căuta confirmare din alte studii independente înainte de a se baza pe cel în litigiu. Cu toate acestea, el a constatat că probele aduse confirmă o asociație puternică *prima facie* între iradierea/radiația paternă preconcepută și incidența leucemiei la copii în localitatea Seascale, deși a fost necesară o rezervă/reticență considerabilă pentru a ajunge la concluzia că aceasta a fost o legătură accidentală.

Cu toate că judecătorul ar fi fost satisfăcut să considere că exista un component ereditar în bolile reclamanților, el el a considerat că acesta a fost foarte mic. El a pus un accent special asupra studiilor cu privire la copiii supraviețuitorilor bombardărilor de la Nagasaki și Hiroshima, care nu au demonstrat o creștere semnificativă a nivelului de îmbolnăvire cu leucemie, în special în zonele unde a avut loc un amestec neobișnuit al populației, similar cu cazul din orașul Seascale, care avea o populație foarte mobilă de un nivel socio-economic înalt situată într-o zonă rurală îndepărtată. Judecătorul a stabilit că o teorie a cauzalității bazată pe astfel de factori, în combinație cu șansa, nu era mai puțin plauzibilă decât ipoteza dlui Gardner.

În concluzie, el a hotărât că „în baza probelor aduse în fața instanței, balanța se înclină în mod decisiv în favoarea acuzațiilor, iar reclamanții, prin urmare, nu au reușit să furnizeze informații satisfăcătoare cu privire la echilibrul probabilităților că radiația paternă preconcepută a constituit o cauză care și-a adus contribuția materială la excessul de la Seascale sau la bolile lor” (Reay c British Nuclear Fuels PLC; Hope c. British Nuclear Fuels PLC (1994) 5 Raporturile dreptului medicinal 1-55; și a se vedea de asemenea „Leucemia la copii și Sellafield: cazuri juridice”, Jurnalul Protecției Radiologice, vol. 14, p 293-316).

III. DECLARAȚIILE REGATULUI UNIT CONFORM ARTICOLELOR 25 ȘI 46

20. La 14 ianuarie 1966, Regatul Unit a înaintat Secretarului General al Consiliului Europei următoarea declarație:

„...în conformitate cu prevederile articolului 25 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, ... guvernul Regatului Unit al Marii Briatniei și a Irlandei de Nord, recunoaște, numai în ceea ce privește Regatul Unit și Irlanda de Nord..., pentru o perioadă începând cu 14 ianuarie 1966 până la 13 ianuarie 1969, competența Comisiei europene a Drepturilor Omului de a primi petiții prezentate Secretarului General al Consiliului Europei, ulterior datei de 13 ianuarie 1966, de către oricare persoană, organizație nonguvernamentală sau grup de indivizi care pretind, în raport cu orice act sau decizie adoptată, oricare fapte sau evenimente care au avut loc posterior zilei de 13 ianuarie 1966, de a fi victima unei încălcări a drepturilor stipulate în această Convenție și în protocoalele sale...”

O declarație în conformitate cu articolul 46 din Convenție, prin care se recunoștea jurisdicția Curții sub rezerva condițiilor similare, a fost formulată/depusă în aceeași zi. Ambele declarații au fost reînnoite ulterior cu câteva ocazii.

PROCEDURA ÎN FAȚA COMISIEI

21. În plîngerea înaintată Comisiei (nr. 23413/94) la data de 21 aprilie 1993, reclamanta s-a plîns că nu a fost avertizată de efectele expunerii pretinse la radiație a tatălui ei, care a împiedicat monitorizarea pre- și post-natală, care ar fi putut ajuta la diagnosticarea bolii în stadiul incipient și administrarea tratamentului corespunzător, invocînd încălcarea articolelor 2 și 3 din Convenție. Suplimentar, ea a pretins a fi supusă hărțuirii și controlului, invocând încălcarea articolului 8.

22. La 28 noiembrie 1995 Comisia a declarat cererea admisibilă în măsura în care ea se asociază cu plîngerile formulate în conformitate cu articolele 2 și 3 privind incapacitatea de a consulta și informa părinții reclamantei despre pretinsa expunere la radiație a tatălui ei. În raportul său din 26 noiembrie 1996, (articolul 31), Comisia a exprimat în unanimitate opinia că nu a avut loc violarea articolului 2 și 3 din Convenție. Textul integral al opiniei Comisiei și a opiniei concurente incluse în acest raport este reprodus într-o anexă la prezenta hotărâre¹

ARGUMENTELE FINALE ÎN FAȚA CURȚII

23. În pledoariile sale scrise și verbale, guvernul a invitat Curtea să hotărască că nu a avut loc nici o încălcarea a prevederilor Convenției.

Reclamanta a solicitat Curtea să hotărască că a avut loc violarea articolelor 2, 3, 8 și 13 din Convenție. și să-i acorde despăgubiri în conformitate cu articolul 50 din Convenție.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 2 DIN CONVENȚIE

24. În fața Curții, reclamanta a pretins că atât incapacitatea Statului de a avertiza părinții ei despre posibilul risc la care a fost supusă sănătatea ei cauzat de participarea tatălui ei la testele nucleare, și incapacitatea de a monitoriza nivelurile dozelor de radiație la care a fost expus tatăl ei, au rezultat în încălcarea articolului 2 din Convenție, care prevede în primul paragraf:

„Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în exercitarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.”

A. Argumentele participanților la audiere în fața Curții

1. Reclamanta

25. Reclamanta a susținut că statul respondent a expus în mod intenționat tatăl ei și alți soldați postați pe insula Christmas la radiație pentru scopuri experimentale. În sprijinul acestei argument, ea s-a referit la un număr de documente, inclusiv raportul Comitetului britanic pentru Politica de Cercetare a Apărării privind armele nucleare din 1953, care a solicitat efectuarea testelor în timpul viitoarelor probe a armelor atomice cu privire la efectele a

¹ Note ale Grefierului: Din motive practice, această anexă nu va apărea decât în versiunea publicată a hotărârii (Raportele cu privire la Hotărâri și Decizii 1996 III), dar o copie a raportului Comisiei este disponibil la arhivă

diferitor tipuri de explozii asupra „bărbaților dotați cu sau fără diferite tipuri de protecție”; memorandumului Aviației Militare Britanice („RAF”) din 1955 care a declarat că „în timpul încercărilor din 1957 efectuate în Maralinga, Australia, RAF va căpăta o experiență de valoare în exploatarea armelor și va demonstra .. efectele exploziilor nucleare asupra personalului sau echipamentului”; și o circulară a Biroului de Război din 1957, care din nou viza testele din Australia, care declara că „toate persoanele selectate pentru a-și onora datoria la Maralinga pot fi expuse la radiație în exercițiul obligațiilor militare.”.

26. Reclamanta a declarat că, deja în 1946, o îngrijorare serioasă a fost exprimată, spre exemplu în scrisorile adresate revistei Lancet (revista principală de medicină din Marea Britanie) despre efectele genetice a radiației. În 1947, Comitetul Consilului de Cercetare Medicală din Marea Britanie („MRC”) cu privire la aplicările biologice și medicale a fizicii nucleare a raportat că „toate experimentele cantitative demonstrează că chiar și cele mai mici doze de radiație produc un efect genetic...”. În 1956 MRC a constatat, printre altele, că „dozele de radiație care nu au o semnificație cunoscută pentru o persoană pot avea consecințe genetice” și a recomandat, în special în ceea ce privește persoanele care au fost expuse la radiația utilizată în scopuri medicale sau industriale, ca „o listă/registru personală ... trebuie păstrată pentru toate persoanele care sânt expuși, în exercițiul funcțiilor sale, la surse suplimentare de radiație”.

27. Reclamanta a pretins că, în pofida sau datorită acestei probe, cu scopul de a evita posibilitatea unor probleme ulterioare de sănătate cauzate de testele de pe insula Christmas, autoritățile militare au decis să nu monitorizeze nivelurile individuale a dozelor de radiație a militarilor sau să le furnizeze orice informații privind consecințele posibile pentru sănătate, care îi pot afecta pe ei personal sau pe viitorii lor copii, datorită prezenței lor pe insulă. Prin urmare, nu se poate ști cu certitudine dacă tatăl ei a fost sau nu expus la niveluri periculoase de radiație. Oricum, un raport pregătit de către dl J.H Large, un inginer care a studiat, printre altele, un număr de fotografii cu imaginile detonării de pe insula Christmas din 28 aprilie 1958 („Grapple Y”), a sugerat faptul că această bombă a fost detonată la aproximativ 1,000 - 1, 250 metri deasupra pământului, care ar fi avut ca efect mișcare unei mase substanțială de dărâmături de pe suprafață, supuse radiației intense, și apoi, în dependență de condițiile meteorologice, posibil împrăștiate sub formă de precipitații radioactive pe o rază de 50 -100 de mile.

28. reclamanta a considerat că expunerea necontrolată a tatălui ei la radiație a fost probabil cauza bolii de leucemie pe care a contractat-o în copilărie.

Ea a afirmat că decizia adoptată în cazul *Rey și Hope c. British Nuclear Fuels PLC* (a se vedea paragraful 19) nu a fost definitivă pentru mai multe motive. În primul rând, judecătorul s-a bazat în mod greșit pe rezultatele studiilor cu privire la copiii supraviețuitorilor din Hiroshima și Nagasaki, din moment ce aceste studii au depins de obținerea informațiilor de la o populație straină și ostilă în condițiile caotice care au succedat bombardamentele. Mai mult decât atât, studiile au cuprins numai informația cu privire la un interval de patru ani (1947-1951), în timp ce leucemia la copii are cea mai înaltă de mortalitate în primii cinci ani de viață. În al doilea rând, ea a subliniat faptul că martorul expert principal al reclamantilor, profesorul T. Nomura, al cărui cinci rapoarte cu privire la nivelul de radiație au fost admise în calitate de probă, nu a fost capabil să participe pentru a depune depoziții verbale la audiere.

Ea a afirmat că cercetările ulterioare au demonstrat corectitudinea ipotezei slui Gardner (a se vedea paragraul 17). Spre exemplu, un studiu efectuat de către membrii Academiei de Științe ale Rusiei, Institutul Pentru Cercetare în domeniul Medicinii Radiației din Mogilev și Departamentul Cenică a Universității Leicester au constatat o creștere de 50 % a mutațiilor genetice la copiii născuți în 1994 de la părinții epuși la radiație în urmadizastrului de la Cernobyl din 1986, și cercetătorii britanici și americani au stabilit o asociere între expunere

la razele X în scopuri medicale a pacienților bărbați și o greutate mai mică a copiilor lor la naștere („Human minisatellite mutation rate after the Chernobyl accident”, *Nature*, vol. 380, p. 683-86; „Association between preconceptional parental X-ray exposure and birth outcome”, *American Journal of Epidemiology*, vol. 145, nr. 6, p. 546-51). Suplimentar, un raport pregătit pentru BNTVA în 1992 a constatat că unul din cincinci din cele 1, 454 veterani ai testelor nucleare incluși într-un studiu aveau copii cu boli sau deficiențe care ar fi putut avea o origine genetică.

29. Reclamanta a pretins că, în cazul în care Statul ar fi furnizat părinților ei informații cu privire la gradul de expunere la radiație a tatălui ei, riscurile pe care le angaja această expunere și ar fi monitorizat sănătatea ei din frageda copilărie, ar fi fost posibil de diagnosticat leucemia mai devreme și s-ar fi putut administra un tratament care ar fi redus riscul la care a fost expusă viața ei. Ea a furnizat Curții raportul doctorului Irwin Boss, fost director al Biostatisticii la Institutul Parcuului Memorial Roswell pentru cercetări în domeniul cancerului (New York), în care se afirma că, către anii 1960, au fost dezvoltate tratamente în Statele Unite, ele au ajuns a fi utilizate în lume, care au fost demonstrate a avea efecte pozitive în probele clinice de a produce atenuări de lungă durată în progresul leucemiei la copii. Dr. Boss a considerat că, în dependență de atitudinea medicilor care au consultat reclamanta, un astfel de tratament ar putea fi administrat deja la prima diagnosticare, care ar putea fi exclus etapa a bolii care amănința viața copilului.

În comentariile reclamantei la raportul profesorului Eden (a se vedea paragraful 8 și 33), doctorul Boss a evidențiat că la această etapă nu se putea ști dacă dna L.C.B. ar fi fost diagnosticată cu forma mieloidă sau limfatică a leucemiei, și că, în cazul în care ea ar fi suferit de leucemie limfatică acută, aceasta ar fi distrus baza concluziei profesorului Eden potrivit căreia depistarea și intervenția timpurie nu ar fi ameliorat prognostigurile referitor la starea sănătății reclamantei.

2. Guvernul

30. Guvernul a afirmat că nu este responsabil pentru încălcările pretinse ale dispozițiilor Convenției care au avut loc anterior datei de 14 ianuarie 1966, ziua în care Regatul Unit a recunoscut competența Comisiei de a primi petițiile individuale și jurisdicția Curții (a se vedea paragraful 20). Între această dată și luna octombrie 1970, perioada în care reclamanta a fost diagnosticată cu leucemie, autoritățile de stat nu au avut nici un motiv pentru a le acorda părinților ei consultații sau informații, din următoarele considerente.

31. În primul rând, nu exista nici un motive de a crede că tatăl ei fusese expus la niveluri periculoase de radiație, așa cum a fost demonstrat de probele de radiației din mediu colectate pe insula Christmas. În contradicție cu evaluarea dlui Large (a se vedea paragraful 27), detonarea Grapple Y produsă pe insula Christmas a avut loc la o înălțime de 2, 500 metri deasupra nivelului pământului. La această înălțime, precipitațiile radioactive ar fi trecut repede în stratul superior atmosferic pentru a fi distribuit pe parcursul a mai multor luni sub formă de precipitații radioactive globale. Este cert faptul că expunerea soldaților la radiație nu a fost intenționată: un experiment de acest fel ar fi fost nu numai șocant dar de asemenea inutil, din moment ce către anii 1950 un volum considerabil de informații despre efectele radiației asupra corpului omenesc a fost furnizat de supravegherile bombardamentelor de la Hiroshima și Nagasaki. Documentele invocate de către reclamantă în această legătură au fost prezentate în afara contextului și nu au confirmat implicațiile pe care ea urmărea să le evidențieze.

32. În orice caz, guvernul a afirmat că cea mai bună interpretare științifică a probelor disponibile nu confirmă existența unei legături cauzative între expunerea părinților la radiație

și dezvoltarea leucemiei la copiii lor. Conform celui mai substanțial studiu cu privire la acest subiect din numărul de 30, 000 de copii născuți în familiile supraviețuitorilor bombardamentelor de la Hiroshima și Nagasaki între anii 1946 și 1982 nu s-a constatat o creștere statistică semnificativă a cazurilor de leucemie. Studiile invocate de către reclamantă în această privință nu erau în nici un caz definitive. Mai mult decât atât, judecătorul Curții Supreme, care a examinat cazurile *Reay și Hope c. British Nuclear Fuels PLC* (a se vedea paragraful 19), după examinarea rapoartelor prezentate de o sută de martori experți și a depozițiilor verbale depuse de treizeci de martori experți, a decis că relația accidentală între radiația preconcepțată paternă și incidența leucemiei la copii nu a fost stabilită.

33. În final, în răspuns la mărturiile doctorului Boss (a se vedea paragraful 29), guvernul a prezentat un raport elaborat de profesorul Osborn B. Eden, profesor de oncologie pediatrică la Universitatea din Manchester, care a declarat că comentariile dlui Boss se aplicau în mod esențial mai curând leucemiei limfatice acute, decât formei a bolii cu care a fost diagnosticată reclamanta în 1970, și anume leucemia mieloidă acută (deși, peste o anumită perioadă, nu era posibil totuși să se evalueze dacă diagnoza a fost stabilită corect). Conform unui studiu extensiv al publicațiilor în domeniu, el nu a putut depista nici o probă care ar confirma afirmația că prin anii 1960 exista un tratament cu adevărat eficientă a leucemiei mieloidice acute. Mai mult decât atât, el nu considera că diagnosticarea timpurie ar putea fi efectuată sau că aceasta ar fi schimba rezultatul.

3. Comisia

34. Neavând posibilitatea de a consulta rapoartele elaborate de doctorul Bross sau profesorul Eden, Comisia a stabilit că reclamanta nu a reușit să demonstreze că diagnosticarea timpurie și tratamentul bolii ei ar fi putut schimba natura fatală sau ușura într-o măsură oarecare suferințele ei fizice și mintale. Respectiv, indiferent dacă articolul 2 se aplică sau nu, plângerile reclamantei nu au evidențiat existența unei încălcări.

B. Evaluarea Curții

1. Obiectul cauzei în conformitate cu articolul 2

35. Curtea observă că plângerea reclamantei privind incapacitatea Statului respondent de a monitoriza măsura în care tatăl ei a fost expus la radiație pe insula Christmas nu a fost ridicată/abordată în fața Comisiei (a se vedea paragraful 21). Ea reiterează faptul că domeniul de aplicare a jurisdicției sale este determinat de decizia Comisiei privind admisibilitatea, fără a avea competența/puete de a primi noi plângeri care nu au fost abordate/invocate în fața Comisiei (a se vedea, printre altele, hotărârea din 25 februarie 1997 în cazul *Findlay c. Regatului Unit*, Repoartele hotărârilor și deciziilor 1997-I, p. 277-78, paragraful 63). În orice caz, această plângere se bazează pe evenimentele care au avut loc în 1958, înainte de declarațiile Regatului Unit cu privire la articolele 25 și 46 din 14 ianuarie 1966 (a se vedea paragraful 20).

Prin urmare, Curtea nu dispune de jurisdicție de a examina plângerea în litigiu.

2. Evaluarea plângerii privind incapacitatea de a lua măsuri vizavi de reclamanta

36. De asemenea, reclamanta s-a plâns că incapacitatea Statului respondent de a avertiza și notifica părinții ei sau monitoriza sănătatea ei înainte de diagnosticarea cu leucemie în luna octombrie 1970, a cauzat încălcarea articolului 2 al Convenției.

În această legătură, Curtea consideră că prima frază a articolului 2 paragraful 1 impune Statului nu numai obligațiunea de a se abține de la privarea de viață în mod intenționat sau ilegal, dar și cea de a adopta măsuri adecvate în vederea protejării vieților persoanelor aflate sub jurisdicția sa (cf. Opinia Curții cu privire la articolul 8 în hotărârea din 19 februarie 1998 în cazul Guerra și alții c. Italiei, Rapoarte 1998-I, p. 227, paragraful 58 și, de asemenea, decizia Comisiei privind admisibilitatea cererii nr. 7154/75 din 12 iulie 1978, Decizii și Rapoarte 14, p. 31). Nu a fost sugerat faptul că Statul respondent a urmărit în mod intenționat să priveze reclamanta de viață. Prin urmare, sarcina Curții este de a stabili dacă, date fiind circumstanțele cauzei, Statul a luat măsurile necesare pentru a împiedica expunerea vieții reclamantei oricărui risc.

37. Curtea notează faptul că tatăl reclamantei își satisfăcea serviciul militar în calitate de asistent de aprovizionare pe insula Christmas în perioada când Regatul Unit efectua acolo teste nucleare (a se vedea paragraful 12). În absența măsurării dozelor individuale, nu se poate ști cu certitudine dacă în exercițiul obligațiunilor sale el a fost expus unor niveluri periculoase de radiație. Oricum, Curtea subliniază faptul că nu i s-a furnizat nici o dovadă care a dovedi că el a raportat vre-un simptom care ar indica că ar fi fost expus nivelurilor înalte de radiație.

Curtea a examinat un volum mare de probe prezentate de ambele părți relativ la problema expunerii la radiație. Ea notează în special că registrele cu nivelurile măsurate curente de radiație pe insula Christmas (a se vedea paragraful 31) indică că radiația nu a atins nivelurile care expun pericolului viața omului în zonele în care soldații erau postați. Posibil, este mai important pentru chestiunile examinate în conformitate cu articolul 2, aceste registre furnizează o bază pentru încrederea că autoritățile de stat, pe parcursul perioadei între data de 14 ianuarie 1966, când Regatul Unit a recunoscut competența Comisiei de a primi cereri și luna octombrie 1970, luna în care reclamanta a fost diagnosticată cu leucemie, ar putea în mod rezonabil crede că tatăl ei nu fusese expus unui nivel periculos de radiație.

38. Cu toate acestea, sub aspectul lipsei certitudinii cu privire la acest punct, Curtea va examina de asemenea întrebarea dacă, în cazul în care autoritățile dispuneau de informații care ar fi trebuit să-i alerteze că tatăl reclamantei a fost expus la radiație, ei erau obligați, în mod rezonabil, să notifice părinții ei și să monitorizeze starea ei de sănătate.

Curtea consideră că Statul putea fi solicitat să adopte aceste măsuri vizavi de reclamantă din propria inițiativă, în cazul în care era posibil ca o astfel de expunere a tatălui ei la radiație ar fi putut supune unui risc real sănătatea ei.

39. După examinarea mărturiilor experților, Curtea nu este satisfăcută de stabilirea unei legături accidentale între expunerea unui tată la radiație și dezvoltarea leucemiei la un copil conceput ulterior. În 1993, judecătorul Curții Supreme care examina cazurile Reay și Hope c. British Nuclear Fuels, după examinarea unui volum considerabil de mărturii ale experților, a constatat că „balanța s-a înclinat în mod decisiv” în favoarea inexistenței unei astfel de legături accidentale (a se vedea paragraful 19). Prin urmare, Curtea nu a putut decide în mod rezonabil că la sfârșitul anilor 1960, autoritățile Regatului Unit ar fi putut sau ar fi trebuit, pe baza acestei legături nedemonstrate, să ia măsuri în privința reclamantei.

40. În final, în lumina probelor divergente aduse de dr. Bross și profesorul Eden (a se vedea paragrafele 29 și 33), și conform constatării Comisiei (a se vedea paragraful 43), nu este sigur dacă monitorizarea/supravegerea sănătății *in utero* și din momentul nașterii ar fi condus la diagnosticarea timpurie și intervenție medicală care ar fi diminuat gravitatea maladiei de care suferea reclamanta. Posibil, este discutabil faptul că, în cazul în care ar fi existat motive de a crede că ea a fost expusă pericolului de a contracta o boală gravă din cauza prezenței tatălui ei pe insula Christmas, autoritățile de stat ar fi fost obligați să notifice părinții indiferent de care ar fi utilitatea acestei informații pentru reclamantă. Oricum, aceasta nu este o chestiune asupra

căreia Curtea trebuie să se pronunțe din perspectiva constatărilor menționate mai sus)a se vedea paragrafele 38-39).

41. În concluzie, Curtea nu consideră că, având în vedere informația disponibilă statului la epoca faptelor (a se vedea paragraful 37) privind probabilitatea expunerii tatălui reclamantei la niveluri periculoase de radiație, ceea ce a expus riscului sănătatea ei, era de datoria lui de a acționa din propria inițiativă și de a notifica părinții ei de aceste chestiuni sau de a lua o măsură specială vizavi de reclamantă.

Prin urmare, articolul 2 nu a fost încălcat.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE

42. Reclamanta s-a plâns că chestiunile invocate în legătură cu articolul 2 au constituit suplimentar maltratare în contradicție cu articolul 3 din Convenție, care prevede:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

43. Pentru motivele invocate în legătură cu articolul 2 (a se vedea paragraful 41), Curtea nu a constatat încălcarea de către Statul respondent a articolului 3.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ALE ARTICOLELOR 8 ȘI 13 DIN CONVENȚIE

44. Reclamanta s-a plâns în fața Curții că incapacitatea Statului de a estima gradul de expunere a tatălui ei la radiație și reținerea înregistrările curente a nivelurilor de radiație de pe insula Christmas au constituit încălcări ale articolelor 8 și 13 din Convenție, care prevede după cum urmează:

Articolul 8

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

Articolul 13

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor oficiale.”

45. Curtea reamintește faptul că aceste plângeri nu au fost avansate în fața Comisiei (a se vedea paragraful 21). Prin urmare, Curtea nu dispune de jurisdicție pentru a le examina (a se vedea paragraful 35).

46. Curtea notează faptul că, în principiu, ar fi posibil de a examina plânderea reclamantei privind incapacitatea Statului de a notifica din propria inițiativă părinții ei și de a supraveghea sănătatea ei înainte de a fi diagnosticată cu leucemie sub aspectul articolului 8 (a se vedea hotărârea în cazul Guerra și alții menționat mai sus, p. 222-24, paragrafele 39-46). Oricum, după

examinarea acestui subiect din perspectiva articolului 2, ea nu consideră ca vre-o problemă separată relevantă ar putea fi ridicată în conformitate cu articolul 8, și, respectiv, hotărăște a nu fi necesară examinarea în continuare a acestei plângeri.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. Hotărăște că nu dispune de jurisdicție pentru a examina plângerea reclamantei sub aspectul articolului 2 din Convenție cu privire la incapacitatea statului de a supraveghea/controla gradul de expunerea la radiație a tatălui ei în timpul serviciului militar de pe insula Christmas;
2. Hotărăște că nu a avut loc o încălcare a articolului 2 din Convenție cu privire la incapacitatea Statului de a notifica părinții reclamantei și de a supraveghea sănătatea ei înaintea diagnosticării cu leucemie;
3. Hotărăște că nu a exista nici o încălcare a articolului 3 din Convenție;
4. Hotărăște că nu dispune de jurisdicția de a examina plîngerile reclamantei în conformitate cu prevederile articolelor 8 și 13 din Convenție privind incapacitatea statului de a crea registre a dozelor individuale de expunere la radiație a tatălui ei și reținerea datelor curente cu privire la nivelurile de radiație pe insula Christmas;
5. Hotărăște că nu este necesar de a examina de asemenea din perspectiva articolului 8 din Convenție plângerea privind incapacitatea Statului de a notifica părinții reclamanterii și de a supraveghea sănătatea ei înainte de a fi diagnosticată cu leucemie.

Redactată în limba engleză¹ și pronunțată public la 9 iunie 1998, în Palatul Drepturilor Omului din Strasbourg.

Semnat: Rudolf Bernhardt
Președinte

Semnat: Herbert Petzold
Grefier

¹ Note de la grefier: ca o derogare de la practica uzuală (regula 27 paragraful 5 din Regulamentul Curții A), varianta franceză a textului nu a fost disponibilă până la 18 iunie 1998, dar de asemenea este autentică.